

KAREL MATĚJ ČAPEK-CHOD

(1860 – 1927)

155. výročí narození

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **21. února 1860** se narodil český povídkář, romanopisec a dramatik, čelný představitel českého naturalismu, ale také novinář a divadelní i výtvarný kritik, **Karel Matěj Čapek-Chod**.

Pocházel z Domažlic z rodiny středoškolského profesora, vystudoval gymnázium ve svém rodném městě, které zakončil **maturitou v roce 1879**.

Poté studoval na právnické fakultě v Praze, svá studia ale nedokončil a **věnoval se žurnalistice a prozaické tvorbě**. Aby se odlišil od spisovatele Karla Čapka, přidal podle rodného kraje ke svému jménu ještě **přídomek „Chod“**. Byl redaktorem několika deníků, olomouckého Našince, Hlasu národa, Národní politiky a od roku 1900 Národních listů. Do novin přispíval nejrozličnějšími rubrikami, především ale politickými a kulturními. Psal i fejetony a proslavil se též výtvarnými a divadelními kritikami v časopisech Světozor, Zvon či Česká revue. Literárně začal publikovat **na přelomu 80. a 90. let 19. století**. Po povídkových prvotinách následovaly **rozsáhlé románové obrazy** ze života buržoazie, bohémy, městské periferie a chudiny, v nichž výstižně zachycuje bezvýhodnou situaci měšťáka své doby (Kašpar Lén mstitel, 1908; Antonín Vondřejc, 1918). Svět, který ve svých vrcholných dílech zobrazil, je světem lidských osudů, které jsou determinovány prostředím a vystaveny nepředvídatelným náhodám, paradoxně měnícím touhy a představy jednotlivých postav v pravý opak. Naproti tomu dramatická díla patří k méně zdařilým.

S románovou tvorbou pokračoval i po 1. světové válce. V poválečné tvorbě používá náměty z první světové války (Jindrové, 1921). Z děl je **patrná snaha překonávat fatalistické pojetí společenského zla za pomoci dobra a morálky**, neodstraňuje však rozpor mezi poznanou realitou a ideově uměleckou koncepcí. Větší význam než poslední románová díla, trpící často stylovou roztěkaností a nedostatkem kompoziční kázně, mají jeho povídky. Zejména v delších povídkách Experiment (1922), Humoreska (1924) a Psychologie bez duše (1928) se prohlubuje psychologická charakteristika postav, objevuje se problém viny a odpovědnosti.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Karel Matěj Čapek-Chod: Ad hoc!; Antonín Vondřejc; Jindrové; Kašpar Lén mstitel; Řešany; Turbina; Vilém Rozkoč; Nehrdinní hrdinové a další.

